

Istraživanje potreba roditelja djece s razvojnim rizicima i teškoćama te stručnjaka rane intervencije u djetinjstvu u Krapinsko-zagorskoj županiji

Marina Šimanović, Blanka Turza, Lora Pivac
Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu

O PROJEKTU „KOALICIJA ZA RANU INTERVENCIJU U DJETINJSTVU“

Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu (HURID) je 1. rujna 2022. godine započela provedbu projekta „**Koalicija za ranu intervenciju u djetinjstvu**“ s ciljem jačanja zagovaračke uloge civilnog društva za stvaranje pravodobne podrške djeci rane i predškolske dobi te stvaranja preduvjeta za regulatorni okvir za međusektorski sustav rane intervencije u djetinjstvu. Projekt se provodi **uz podršku Fonda za aktivno građanstvo** sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

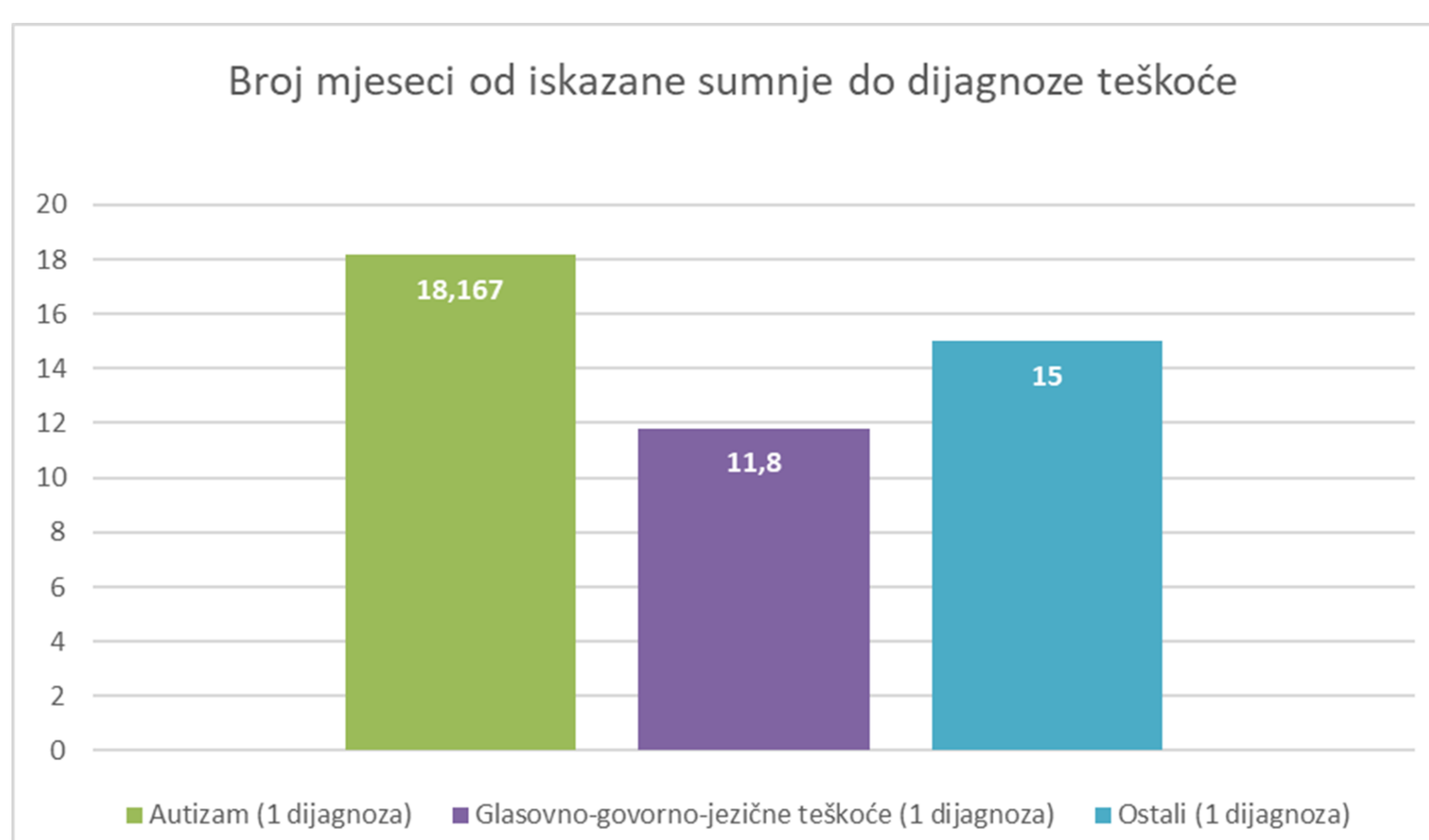
U okviru projekta stvorene su intersektorska **Koalicija za ranu intervenciju u djetinjstvu** (Koalicija) i **Mreža djelatnika dječjih vrtića** (Mreža) koje združeno djeluju s ciljem zagovaranja prava i potreba djece s razvojnim rizicima i teškoćama te njihovih obitelji. Kako bi njihovo zagovaranje bilo utemeljeno na empirijski dokumentiranim potrebama, u okviru projekta je provedeno istraživanje potreba roditelja i stručnjaka rane intervencije u djetinjstvu koristeći se metodom **društveno korisnog učenja**.

O METODOLOGIJI ISTRAŽIVANJA:

Studenti su bili podijeljeni u nekoliko grupa kako bi obuhvatili što veći broj sudionika u Krapinsko-zagorskoj županiji. **Ciljane skupine** istraživanja su bili roditelji djece s razvojnim rizicima i teškoćama, stručnjaci rane intervencije u djetinjstvu iz različitih sustava te, kao posebna kategorija, organizacije civilnog društva. Istraživanja su se sastojala od **kvantitativnih** (online anketa) i **kvalitativnih** (polustrukturiranih intervjua uživo i polustrukturiranih telefonskih intervjua) metoda prikupljanja podataka kako bi se stekao što **potpuniji uvid u situaciju na terenu**.

ISTRAŽIVANJE POTREBA RODITELJA DJECE S RAZVOJNIM RIZICIMA I TEŠKOĆAMA

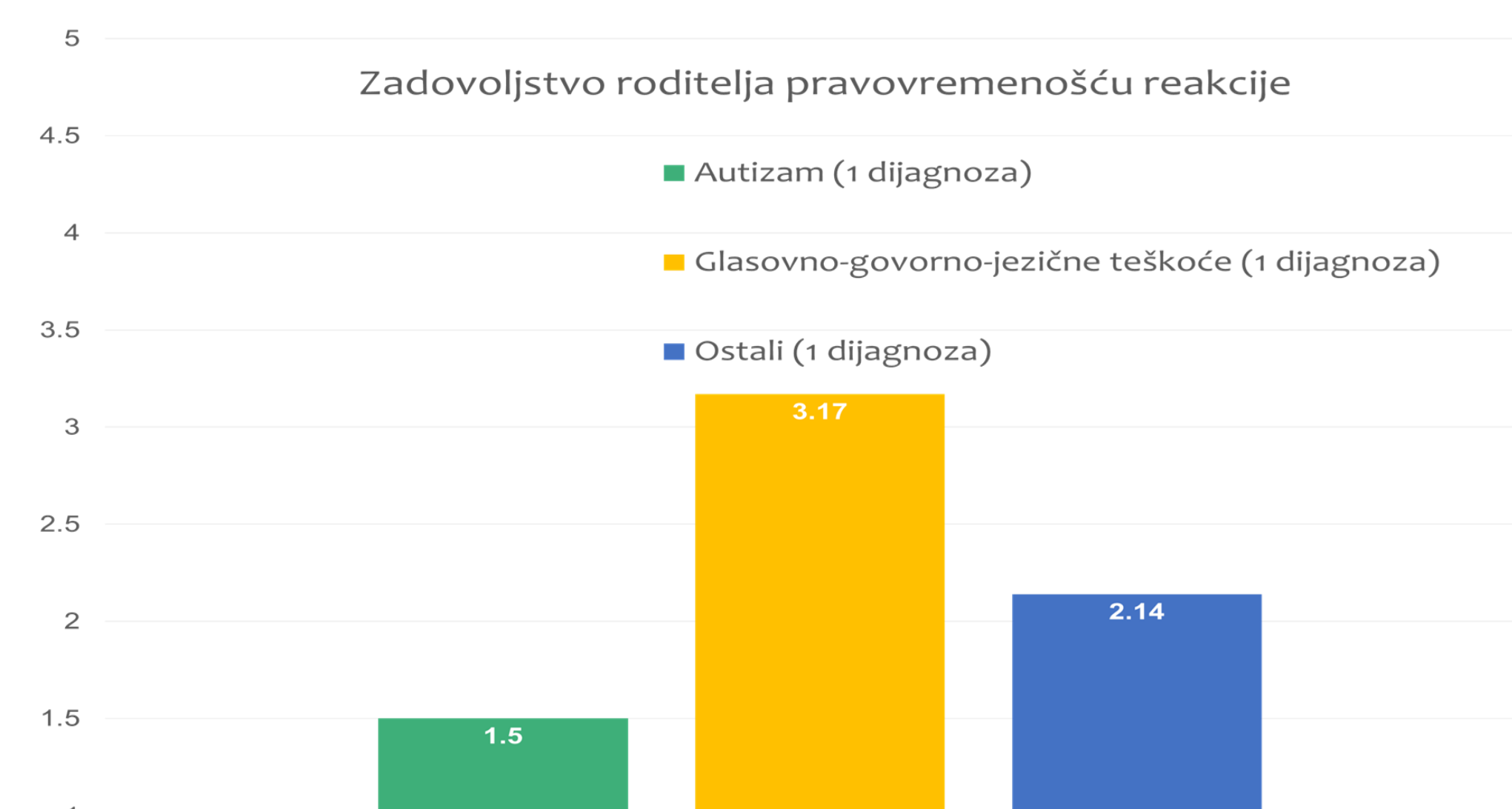
Kvantitativnim istraživanjem obuhvaćeno je 50 roditelja, 49 majki i 1 otac, a kvalitativnim istraživanjem 3 majke i 1 otac. **Sveukupno je obuhvaćeno 54 roditelja**. U uzorku sudionika su prevladavali roditelji čija djeca imaju jedan poremećaj (54.3 %), dok su ostali roditelji djece s dva ili tri poremećaja. Najzastupljeniji su bili roditelji djece s glasovno-govorno-jezičnim teškoćama (57.4 %) te djece s poremećajem iz spektra autizma – PSA (27.7 %).

Slika 2. Broj mjeseci od iskazane sumnje do dijagnoze teškoće

Zaključci istraživanja pokazuju kako je nezadovoljstvo roditelja povezano s vremenom čekanja dijagnoze. Također, roditelji djece s poremećajem iz spektra autizma i „ostalim“ teškoćama (intelektualne, motoričke, senzorne, genetički sindromi) duže čekaju dijagnozu te se teže prilagođavaju na djetetovu teškoću.

Prosječno vrijeme čekanja dijagnoze iznosi **13.5 mjeseci**, a u nekim slučajevima čak i 5 godina. Prosječna dob iskazivanja prve sumnje iznosi **19.5 mjeseci**, a prosječna dob postavljanja dijagnoze iznosi **33 mjeseca**. Roditelji su slabo zadovoljni brzinom i pravovremenosti reakcije **M = 2.4** (na skali 1-4), a roditelji djece s dijagnozom PSA su svoje zadovoljstvo ocijenili još niže **M = 1.5** (na skali 1-4).

Slika 3. Zadovoljstvo roditelja pravovremenosti reakcije

ŠTO JE DRUŠTVENO KORISNO UČENJE?

Društveno korisno učenje (DKU) je nastavna metoda koja studentima omogućuje primjenu znanja i vještina stečenih kroz studij radeći na projektu kojim se rješavaju neki konkretni društveni problemi. U okviru projekta, HURID je sklopio Sporazum o partnerstvu na projektima društveno korisnog učenja sa studentima poslijediplomskog specijalističkog studija na **Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu** pod vodstvom prof. emerite dr. sc. Marte Ljubešić te sa studentima psihologije s **Filozofskog fakulteta u Zagrebu** pod vodstvom prof. dr. sc. Gordane Keresteš. Tijekom dogovora realizacije DKU projekata je ostvarena i dodatna suradnja sa studentima etnologije i kulturne antropologije pod vodstvom doc. dr. sc. Tanje Bukovčan.

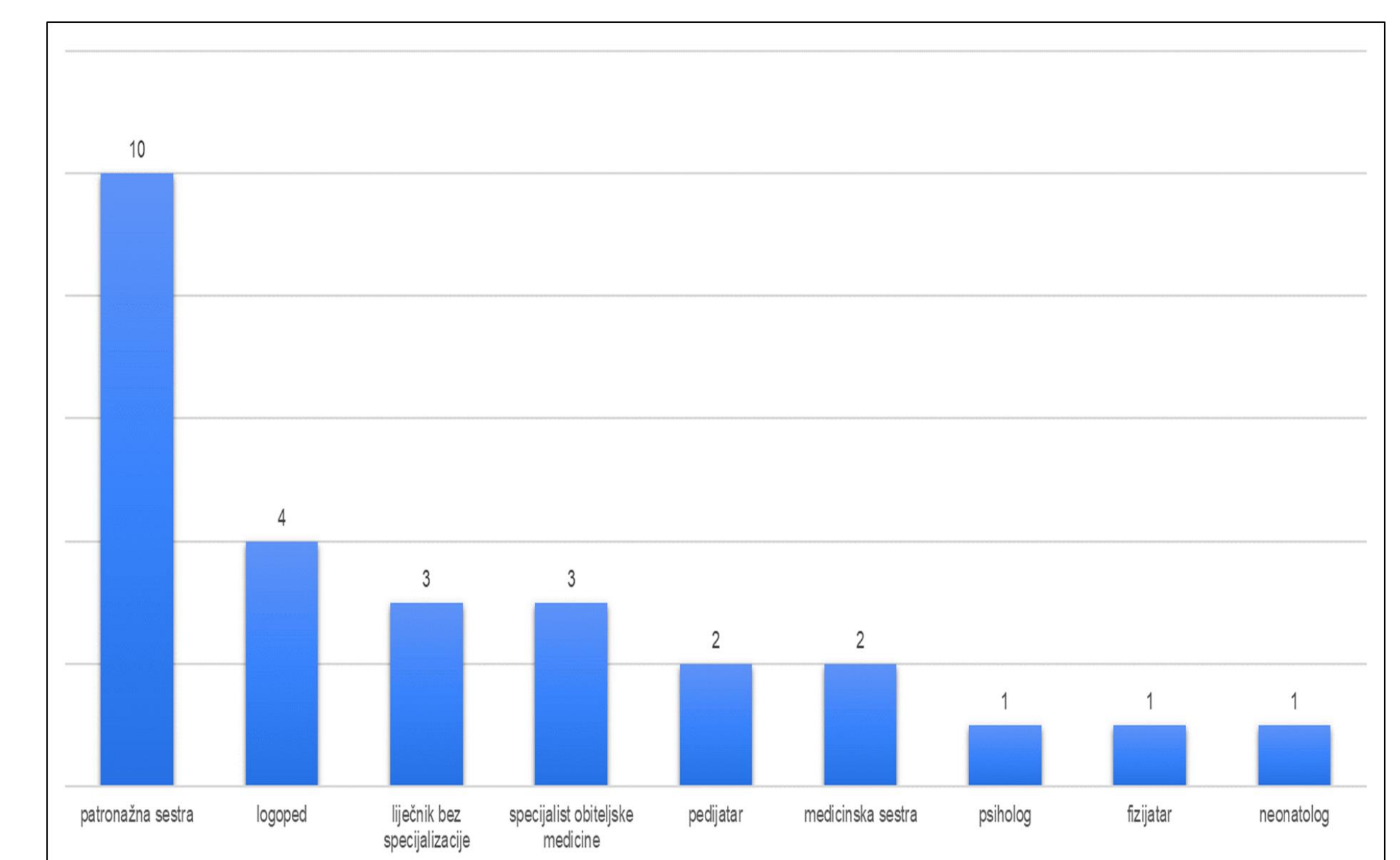
Slika 1. Predstavljanje rezultata istraživanja na Filozofskom fakultetu u Zagrebu

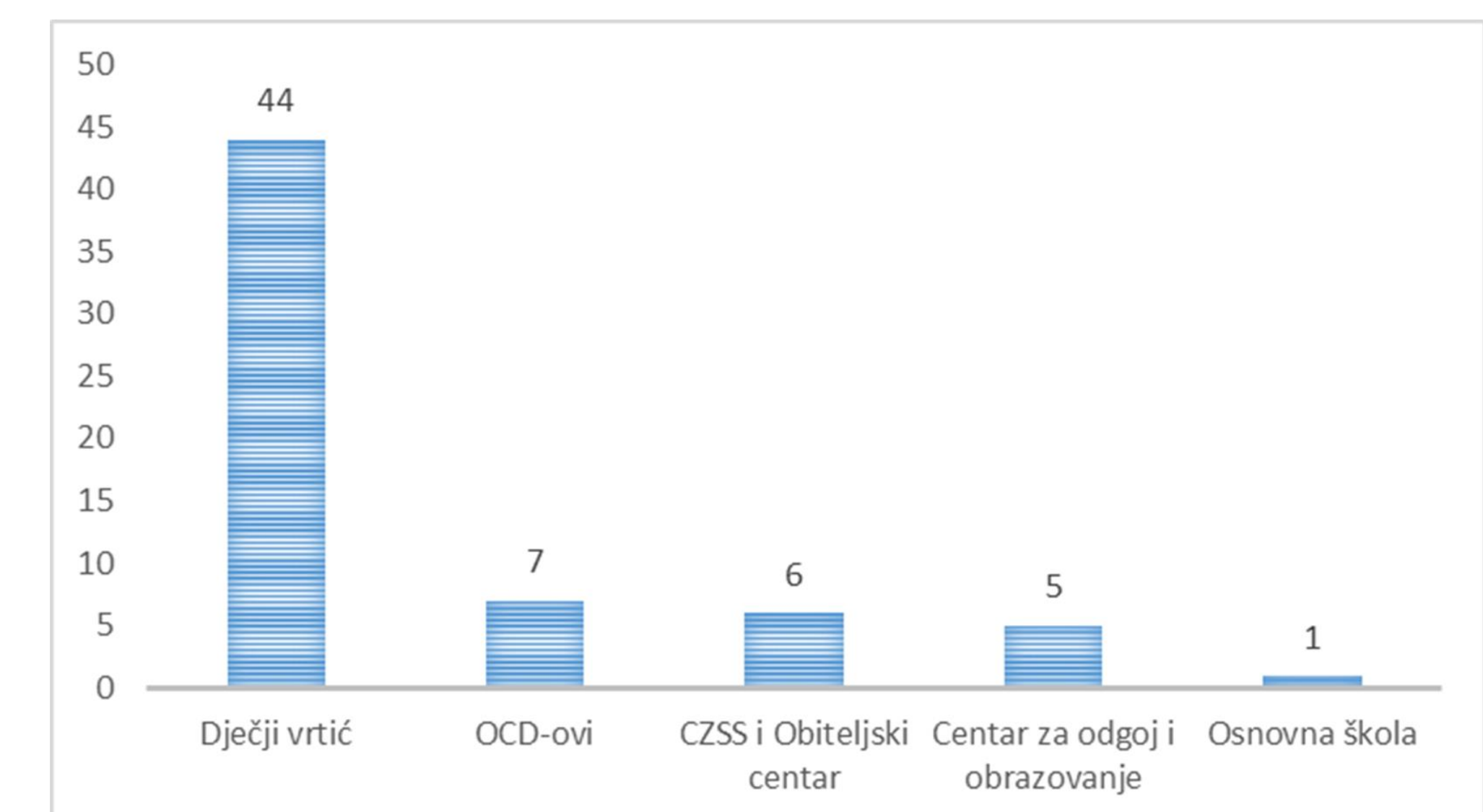
ISTRAŽIVANJE POTREBA STRUČNJAKA RANE INTERVENCIJE U DJETINJSTVU (RID)

Istraživanje potreba stručnjaka rane intervencije u djetinjstvu (N=90) obuhvatilo je stručnjake iz zdravstvenog sustava (N=27), sustava socijalne skrbi, sustava odgoja i obrazovanja te sustava civilnog društva (N=63). U sektoru zdravstva najviše se uključilo patronažnih sestara, dok je u ostalim sektorima prevladao udio odgojitelja.

Slika 4. Prikaz stručnog profila sudionika istraživanja iz sektora zdravstva

Slika 5. Sudionici istraživanja iz ostalih sektora prema ustanovama zaposlenja

Kontakt s djecom s razvojnim teškoćama puno češće ostvaruju stručnjaci iz ostalih sektora (svakog dana čak 84 %), nego stručnjaci iz zdravstva (svakog dana 27 % stručnjaka). Procjenu dobre suradnje unutar vlastitog sektora daje 39 % sudionika iz zdravstva i 40 % sudionika iz ostalih sektora. Suradnju izvan granica vlastitog sektora dobrom procjenjuje **tek 19 % stručnjaka**. U opisima ključnih zaduženja na radnom mjestu (slobodni odgovori) niti jedan sudionik istraživanja nije naveo ranu intervenciju kao pojam. Na pitanje o intenzitetu uključenosti u različite sastavnice rane intervencije, sudionici iz svih sektora najviše izvještavaju o uključenosti u praćenje razvoja, a najmanje u planiranje tranzicije u drugi program.

Zaključci istraživanja pokazuju kako je stručnjacima iz svih sektora potrebno povećanje broja stručnjaka i broja usluga, bolja međusektorska suradnja te veći broj edukacija za unaprjeđenje rane intervencije u djetinjstvu u Krapinsko-zagorskoj županiji.

Odabrane izjave stručnjaka:

„Smatram da postoji veliki jaz između zakona koje nam nameće država i prakse te da je ponekad nemoguće provesti inkluziju.“
„Ja kao patronažna sestra NIKAD nisam bila kontaktirana od strane drugih stručnjaka u sustavu zdravstva o eventualnim uputama za dalju brigu, obilazak ili slično takvog djeteta i/ili obitelji.“

Odabrane izjave roditelja:

„Suprug i ja smo se osjećali zbunjenima i nismo znali gdje tražiti pomoć... osjećamo da smo sami u tome“
„Nama je najteže bilo dobiti neku konkretnu informaciju, neke smjernice kako s njim u kojoj situaciji.“